

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 юли 2023 г.
(OR. en)

12048/23

RECH 362
COMPET 778
IND 408
MI 646
EDUC 324
TELECOM 234
ENER 453
ENV 880
AGRI 416
TRANS 320
SAN 466

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 19 юли 2023 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2023) 457 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Мисиите на ЕС след две
години: оценка на напредъка и пътят напред

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 457 final.

Приложение: COM(2023) 457 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.7.2023 г.
COM(2023) 457 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Мисиите на ЕС след две години: оценка на напредъка и пътят напред

{SWD(2023) 260 final}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Мисиите на ЕС след две години: оценка на напредъка и пътят напред

1. Нов инструмент на програма „Хоризонт Европа“

ЕС е изправен пред безпрецедентни предизвикателства в контекста на бързи промени и увеличаване на заплахите, но и на възможностите. Съществува спешна необходимост от иновативни решения за справяне с тези предизвикателства, които включват агресивната война на Русия срещу Украйна, въздействието на изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда, извънредните ситуации в областта на здравеопазването, демографския натиск и нарастващите неравенства. Способността на ЕС да се справи с тях ще определи не само нашето общо бъдеще, но и начина, по който се възприема ефективността на нашата демократична система и нейните ценности.

Основаващата се на мисии обществена политика е нов и обещаващ подход за справяне с обществените предизвикателства. Тя включва определяне на амбициозни и конкретни, но постижими цели и насочване на публични и частни ресурси, усилия в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ) и ангажираност на гражданското общество за постигането им в определен срок. Подходът беше въведен за първи път в рамките на „Хоризонт Европа“¹ — програмата на ЕС за финансиране на научни изследвания и иновации, като част от нейния разширен набор от инструменти.

Мисиите на ЕС допълват и надграждат конвенционалните НИИ по няколко единствени по рода си начина. Те имат за цел да се постигнат конкретни и осезаеми обществени резултати, докато повечето други инструменти са насочени към научни и/или икономически въздействия. Освен предоставянето на финансова подкрепа за НИИ, те също така са хармонизирани със съответните регулаторни и политически аспекти. Те имат по-дългосрочни, десетилетни времеви хоризонти, които все пак са фиксирани. Това спомага да се концентрират усилията, за да се достигне ускорено до финала. Те са силно съсредоточени към ангажиране на гражданите и заинтересованите страни от самото начало, като превръщат приемането и приобщаването на технологиите в неразделна част от модела. Въпреки че са вкоренени в НИИ, те надхвърлят основните и приложните изследвания и се основават на широкообхватен подход към иновациите (включително социалните и организационните) и възползване от съществуващите знания, като свързват пълния спектър от дейности на „Хоризонт Европа“. Мисиите не предписват средствата за постигане на целите им, което ги прави интердисциплинарни по замисъл, а изискват портфейлен подход, който създава

---

¹ Вж. Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Хоризонт Европа“, съображение 2.

полезни взаимодействия и допълващи се възможности при разработването и внедряването на решения.

В рамките на „Хоризонт Европа“ са определени пет области за мисии, в които предизвикателствата могат да бъдат ефективно преодоленни чрез подход, основан на мисии. Областите са следните: адаптиране към изменението на климата, в това число обществена трансформация; рак; добро състояние на океаните, моретата и крайбрежните и вътрешните води; неутрални по отношение на климата и интелигентни градове; добро състояние на почвите и храните. Досега Комисията е стартирала пет мисии на ЕС² въз основа на доклади от специализирани комитети на мисии, които оцениха зрелостта на технологичните и социалните иновации в тези области. За всяка мисия бяха изготвени подробни планове за изпълнението ѝ, а за отправна точка бяха използвани критериите за мисия, определени в правното основание на „Хоризонт Европа“.

Регламентът „Хоризонт Европа“³ изисква оценка на мисиите на ЕС не по-късно от 2023 г. Тази оценка е една от отделните мисии, но и сама по себе си инструмент за мисиите, както и преглед на областите за мисиите. В работния документ на службите на Комисията (SWD), придружаващ настоящото съобщение, са представени резултатите от тази оценка, както и „самооценки“ за всяка мисия, организирани въз основа на следните критерии:

- Амбициозна, но реалистична цел на мисията;
- Добавена стойност;
- Съдържание на НИИ;
- Гарантиране, че изпълнението е осъществимо, измеримо и ограничено във времето;
- Осигуряване на участие;
- Бюджет;
- Ангажираност на гражданите и заинтересованите страни;
- Напредък, постижения и ключови етапи.

В рамките на оценката на процеса на подбор бяха установени пропуски, които породиха размисли относно възможността за стартиране на допълнителни мисии в петте области. В настоящото съобщение се посочват основните констатации от цялостната оценка на мисиите на ЕС и се очертават бъдещите действия по този инструмент.

2. ОСНОВНИ ПОСТИЖЕНИЯ ДО МОМЕНТА

---

² COM(2021) 609 final.

³ Член 8, параграф 5 и член 11 от Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г.).

По-малко от две години след започването на изпълнението настоящите пет мисии на ЕС доказаха индивидуално и общо своя потенциал. В този раздел се прави преглед на основните постижения, установени в оценката за всяка от петте настоящи мисии, както и цялостна оценка на положителните поуки, извлечени от тях. В следващия раздел се разглеждат установените ограничения и се предлагат действия за тяхното преодоляване, както и за по-нататъшното развитие и подобряване на инструмента за мисиите през следващите години.

2.1. Адаптиране към изменението на климата

Мисията има за цел да **подкрепи най-малко 150 европейски региона да станат устойчиви на климатичните изменения до 2030 г.** Мисията е разработена паралелно със Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата⁴ и е свързана с целта на стратегията за устойчива на климатичните изменения Европа до 2050 г. Тя е предназначена да подпомогне ускореното адаптиране към изменението на климата и да предизвика преобразуваща промяна в Европа, допринасяйки за по-системно разработване на политики въз основа на най-новите знания, технологии и данни, генерирани от НИИ.

По-конкретно тя помага на регионите и местните органи, като предоставя пряка подкрепа и улеснява достъпа до знания в три области: 1) постигане на по-добро разбиране на **климатичните рискове**, на които те са изложени и ще бъдат изложени; 2) определяне на **методи за устойчивост спрямо изменението на климата за най-малко 150 региона** чрез експериментиране с различни бъдещи възможности; и 3) изграждане на **устойчивост чрез най-малко 75 широкомащабни демонстрационни проекта.**

От стартирането на мисията през септември 2021 г. **308 регионални и местни органи** са подписали **Хартата на мисията**, демонстрирайки ясен политически ангажимент да работят за постигането на целите на мисията. През януари 2023 г. бяха създадени **Платформата за изпълнение на мисията**, която предоставя техническа помощ на регионите, и **общността за обмен на практики на мисията**. Заедно с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) мисията започна да се свързва с регионите, за да **определи набор от проекти за адаптиране, които могат да бъдат финансирани.** В сътрудничество с ГД „Съвместен изследователски център“ и ОЗИ „Климат“ на ЕИТ се разработват **„новаторски методи за адаптация“**, които се основават на интелигентната специализация и на партньорствата за регионални иновации.

В рамките на **първите проекти за мисии на „Хоризонт Европа“** се предоставя помощ на регионалните и местните органи да извършват оценки на климатичните рискове и уязвимост, да демонстрират **иновативни решения** (като например **устойчиви на наводнения сгради, повече устойчиви на суша култури** и **иновативни застрахователни продукти**) или се подкрепят с инструменти за ангажиране на

---

4 COM(2021) 82 final.

гражданите за участие в тях. За демонстрационните проекти, които отговарят на критериите за подбор, но не може да им бъде даден приоритет, се присъжда **печат за високи постижения**, за да се улесни приемането им от други програми за финансиране.

2.2. Рак

Мисията за борба с рака си е поставила общата цел за **подобряване на живота на повече от 3 милиона души до 2030 г.** чрез профилактика, лечение и по-дълъг и по-добър живот на засегнатите от рак, включително техните семейства. Мисията е насочена към четири конкретни цели: 1) осигуряване на по-добро разбиране за рака, 2) засилване на профилактиката, включително чрез скрининг и ранно откриване, 3) подобряване на диагностиката и лечението, и 4) повишаване на качеството на живот на пациентите и техните семейства.

Мисията за борба с рака е основен компонент от инвестициите на ЕС в изследвания на рака и иновациите са от ключово значение за успешното изпълнение на плана за борба с рака и много от ключовите му действия за силен Европейски здравен съюз. За да се улесни интегрирането на политиката за НИИ и здравната политика, мисията за борба с рака и **Европейският план за борба с рака в Европа**⁵ бяха разработени едновременно от самото начало. Техните цели са съгласувани, договорени са допълващи се водещи инициативи и е установено съвместно управление.

На равнището на ЕС мисията за борба с рака и планът за борба с рака насърчиха **нов диалог с държавите членки** относно рака и обединиха усилията на министерствата на здравеопазването и на научните изследвания, за да работят заедно в **обща подгрупа за борба с рака** на Експертната група по обществено здраве⁶. Това създава подходяща среда за научни доказателства, за да се предоставя систематично информация при разработването на политики. Мисията за борба с рака улесни ранното включване на Експертната група по обществено здраве, която помогна да се определи актуализираната **Препоръка на Съвета относно скрининга за рак**⁷, разширявайки скрининга към рака на простатата, на белите дробове и на стомаха, в допълнение към скрининга за рака на гърдата, рака на дебелото черво и рака на шийката на матката. Чрез възпроизвеждането на този интегриран подход в здравните и изследователските политики наскоро стартираните **национални центрове на мисията за борба с рака** ще насърчават диалозите между различните политики с националните заинтересовани страни относно профилактиката и контрола на рака.

Мисията играе ключова роля за подпомагане на развитието на **UNCAN.eu** — **европейски център за данни за рака**, което ще помогне на изследователите да анализират комбинирани изследователски, здравни и други подходящи данни в

---

5 COM/2021/44 final.

6 https://health.ec.europa.eu/latest-updates/commission-expert-group-public-health-2022-12-08_en

7 <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2022/12/09/council-updates-its-recommendation-to-screen-for-cancer/>

безпрецедентен мащаб, повишавайки достоверността на данните и създавайки нови възможности за научни изследвания. Мисията подпомага и **други инициативи на ЕС**: тя подкрепя **Европейския цифров център за пациенти с рак**, което ще позволи на пациентите да споделят данните си и да се ориентират по-добре в здравните системи и ще доведе до осезаеми ползи за научните изследователи и гражданите от бъдещото европейско пространство за здравни данни. Освен това започна **диалог с преживели рак младежи**, което им даде възможност да споделят опита си, да изразят специфичните си потребности и съвместно да създадат инициативи, които да помогнат за намиране на решение за тях.

2.3. Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.

Целта на мисията е да **съчетае защитата и възстановяването на морските и сладководните екосистеми с нарастващия натиск върху водните ресурси**. Мисията допринася пряко за превръщането на ЕС в лидер в прехода към устойчива и кръгова синя икономика и за задвижване на новата вълна от иновации, необходими за този преход.

Като приобщаваща, системна и трансформираща инициатива, която обединява съществуващите усилия на европейско, национално и регионално равнище, мисията допринася за **преодоляване на фрагментираните рамки на управление** и подкрепя **ключово законодателство и политики на ЕС**⁸ в областта на морското дело, мореплаването и сладководните басейни, както и свързани с тях области.

В рамките на мисията са създадени четири **„водещи инициативи“**⁹ в големи европейски морски и речни басейни, представляващи места за **пилотно въвеждане, демонстриране и широкомащабно внедряване** на необходимите решения, като те стават достъпни за над 100 европейски асоциирани региона. Бяха предвидени над 480 действия съгласно Хартата на мисията, като се мобилизираха общо 3,72 милиарда евро¹⁰. Чрез подкрепата си за Хартата държавите членки, регионите, местните органи, международните партньори¹¹ и много различни заинтересовани страни **изразяват силна политическа подкрепа, предприемат конкретни мерки и мобилизират действия и ресурси „от долу нагоре“**. В рамките на „водещите инициативи“ на мисията се създават ключови **общности от участници** (например пристанища, собственици на флот, крайбрежни градове, острови, риболовни и природозащитни

---

8 Такива са например предложението за закон за възстановяване на природата, стратегията за най-отдалечените региони, стратегията за Арктика, стратегията за водораслите, Планът за действие на ЕС за опазване и възстановяване на морските екосистеми за устойчиво и издръжливо на сътресения рибарство.

9 Това са: водещата инициатива в Атлантическия и Арктическият басейн; водещата инициатива в басейна на Балтийско и Северно море; водещата инициатива в басейна на Средиземно море и водещата инициатива в басейна на река Дунав.

10 Хартата на мисията за океаните и водите е проста, приобщаваща и вдъхновяваща рамка, в която се призовава за конкретни действия, за да се подобри сътрудничеството за постигане на целите на мисията. Тя е отворена за всички заинтересовани страни от публичния или частния сектор. Дейностите на мисията обхващат НИИ, знания и данни, ангажираност на гражданското общество, разширяване на мащаба/внедряване на решения, образование и обучение.

11 Декларация на министрите от Съюза за Средиземноморието, юни 2022 г.

общности), които да обединят крайбрежни градове, острови, риболовни и природозащитни общности, пристанища и собственици на флот. За да се осигури подкрепа на заинтересованите страни, ангажирани с изпълнението на мисията, беше създадена **платформа за изпълнение**.

Един от начините за достигане до заинтересованите страни е Европейският цифров океан — отражение на реалния, който ще бъде въведен в експлоатация през 2024 г. Той прави знанията за океана леснодостъпни за граждани, предприемачи, учени и политици, като предоставя възможност за прогнози и информирани решения. Мисията също така прилага подходи за участие и ангажиране на гражданите, като гражданска наука и действия за осведоменост по отношение на океаните, ръководени от общността начинания за океанско земеделие и кампании за отговорна консумация на морски продукти.

Мисията действа като **катализатор на полезни взаимодействия и взаимно допълване** в различни програми на ЕС, национални и регионални програми, като вече обединява средства извън НИИ, а именно от националните планове на ЕФМДРА¹² — платформата BlueInvest за 1,5 милиарда евро рисково финансиране, фондовете за възстановяване и устойчивост, Interreg и програма „Коперник“.

2.4. 100 неутрални по отношение на климата и интелигентни градове до 2030 г.

Двете цели на мисията са да се постигнат **100 неутрални по отношение на климата и интелигентни градове до 2030 г.** и да се гарантира, че тези градове също така действат като центрове за експериментиране и иновации, за да се осигури възможност **на всички европейски градове да станат неутрални по отношение на климата до 2050 г.** Интересът към мисията е голям от самото начало, като повече от 377 града са подали заявления за присъединяване към нея.

Мисията е създавала **общност от амбициозни градове**¹³. Подкрепени от **платформата на мисията**, участващите градове имат достъп до онлайн портал, който им позволява да работят в групи, да обменят опит и да имат достъп до хранилище от знания за ускоряване на неутралните по отношение на климатичните изменения решения. В момента порталът има повече от 1400 активни ползватели.

Мисията **включва** всички държави — членки на ЕС, и осем асоциирани държави. Държавите членки се ангажират систематично чрез посещения в държави и проекта СараCITIES¹⁴, който поддържа национални мрежи и ги свързва една с друга. Всички градове започнаха да създават своя договор за климата, съобразен с градската специфика (ДКГС), съвместно с местната общност и гражданите, подкрепяни от **специални градски съветници**.

---

12 Европейски фонд за морско дело, рибарство и аквакултури.

13 100 града от държавите членки и 12 града от държави, асоциирани към „Хоризонт 2020“.

14 <https://cordis.europa.eu/project/id/101056927>

ЕИБ подкрепя дейностите на мисията, включително целенасоченото повишаване на осведомеността за градовете, и допринася за процеса на преглед на ДКГС. **53 пилотни града**¹⁵ бяха избрани да получат безвъзмездни средства (между 0,5 и 1,5 милиона евро) за разработване на иновативни решения за справяне с предизвикателствата на климатичния преход. Други 50 града скоро ще се възползват от работата, извършена по пилотните проекти, чрез обмен на опит и наставничество от пилотните градове.

Възстановяването на градовете е в основата на съвместна покана на „Хоризонт Европа“ за представяне на предложения, организирана между мисията за градовете и мисията за адаптиране към изменението на климата. Специално действие по „Хоризонт Европа“ прави възможно към мисията да се асоциират и украински градове. **Създадени са полезни взаимодействия с програми и инициативи на ЕС**, включително с Европейския съвет по иновациите (ЕСИ), Механизма за свързване на Европа, стратегическите интегрирани проекти LIFE и иновативните дейности за градско развитие¹⁶.

Много държави членки или региони се позовават на мисията за градовете в своите регионални оперативни програми и са отделили специални потоци за финансиране на национално равнище, например в Гърция и Испания. В рамките на мисията също така се предвижда съвместна покана за представяне на предложения по линия на работната програма на „Хоризонт Европа“ за 2023—2024 г. с партньорствата за мобилност с нулеви емисии (2Zero) и за свързана, съвместна и автоматизирана мобилност (ССАМ) с общ бюджет от 50 милиона евро. **Център за градски преходи**¹⁷ подкрепя международните дейности на мисията за градовете и се свързва с глобалната мисия за градски преходи на мисията за иновации.

2.5. Пакт за почвите в Европа

С целта си за създаване на **100 живи лаборатории и водещи инициативи до 2030 г.** мисията предвижда да предостави решения за устойчиво управление и възстановяване на почвите в селските и градските райони. **Около 60 % от почвите в ЕС се смятат за нездравословни**¹⁸, т.е. губят способността си да поддържат производството на храна, биоразнообразието и регулирането на водните, хранителните и въглеродните цикли. Заедно със стратегията за почвите до 2030 г., предложението за директива относно мониторинга и устойчивостта на почвите и Обсерваторията на ЕС за почвите, мисията представлява част от солидна рамка за опазване и възстановяване на почвите, както е признато и от Европейския парламент¹⁹.

---

15 <https://netzerocities.eu/wp-content/uploads/2023/03/Pilot-Cities-Announcement-Press-Release-Mar-2023-Final.pdf>

16 <https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-greening-cities>

17 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/local-action-global-impact-urban-transitions-mission-centre-starts-its-activities-2022-12-13_en

18 <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/esdacviewer/euso-dashboard/>

19 Резолюция на Европейския парламент от 28 април 2021 г. относно защитата на почвите (2021/2548(RSP)).

В множество стратегии, съобщения и планове за действие на ЕС за Зеления пакт мисията беше определена като инструмент за постигане на амбициите по отношение на политиките²⁰. Мисията получава подкрепа от източници като програма LIFE и съвместното предприятие „Кръгова биоикономика Европа“²¹, PRIMA²² и ЕСИ. Чрез насърчаване на образованието за почвата мисията подкрепя **Европейската година на уменията**. За да привлече допълнителни финансови ресурси, **ЕИБ** разработва пакет от широкомащабни инвестиции в областта на почвите във връзка с InvestEU.

Като цяло държавите членки са докладвали за повече от 200 допълващи дейности в подкрепа на целите на мисията. **Мисията е интегрирана в 18 от 28-те стратегически плана на държавите членки по линия на Общата селскостопанска политика (ОСП)**²³, като по този начин създава връзки между иновациите в управлението на почвите, земеделските практики и разпределението на средствата по ОСП. Тези полезни взаимодействия ще позволят да се внедрят и възпроизведат решенията, разработени в рамките на мисията, в повече от **1000 допълнителни обекта за изпитване**. Като част от мисията регионалните и местните органи разработват **споразумения за териториално управление на почвата за постигане на здраве на почвите**. Платформа на мисията за почвите²⁴ действа като единно звено за контакт и ангажиране в дейностите на мисията.

Мисията насърчава хармонизираното наблюдение на почвите в ЕС и разработва **стратегии за обеззаразяване и регенериране на почвите**, както и **нови бизнес модели** за щадящи почвата и неутрални по отношение на климата вериги на стойността. Чрез своята **подкрепа за въглеродното земеделие** мисията за почвите насърчава конкурентоспособни по отношение на разходите инструменти за мониторинг, докладване и проверка за поглъщане на въглерод в почвата.

Първите живи лаборатории в рамките на мисията ще започнат работа през 2024 г. и в резултат от това ще има повече от 200 обекта за изпитвания в рамките на местни експерименти в градски и селски райони. Мисията достига до различни аудитории по нови начини, например чрез включване на културни и творчески отрасли и популяризиране на манифеста на мисията²⁵. Извън Европа мисията се превърна в

---

20 Стратегията „От фермата до трапезата“; Стратегия за биологичното разнообразие за 2030 г.; Стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата; Стратегия на ЕС за горите до 2030 г.; План за действие за нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата; План за действие за развитие на биологичното производство; Дългосрочна визия за селските райони на ЕС; Стратегия на ЕС за почвите до 2030 г.; Съобщение относно устойчивите въглеродни цикли; Съобщение относно гарантирането на продоволствената сигурност и укрепването на стабилността на продоволствените системи; Съобщение „Гарантирането на наличността и финансовата достъпност на торовете“; Законодателна рамка за устойчиви продоволствени системи (FSFS); Съобщение на Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) „Да спасим пчелите и земеделските стопани! Щадящо пчелите селско стопанство за здравословна околна среда“.

21 <https://www.cbe.europa.eu/>

22 <https://prima-med.org/>

23 https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en

24 <https://mission-soil-platform.ec.europa.eu/>

25 До средата на юни 2023 г. под манифеста са положени над 1400 подписа, включително от 100 публични и частни институции.

основна водеща инициатива за международно сътрудничество с Глобалното партньорство в областта на почвите²⁶, инициативата „Мисия за иновации в селското стопанство, свързани с климата“²⁷, или с международни партньори в областта на НИИ, като Япония, САЩ, Канада и африкански държави.

2.6. Цялостна оценка на мисиите на ЕС

В този подраздел се обобщава оценката от гледна точка на самия инструмент на мисията, като се правят хоризонтални заключения по петте мисии по отношение на аспектите, свързани с правното основание: процес на подбор, управление, бюджет, акцент и напредък до момента. От самото си създаване мисиите на ЕС показаха ясен потенциал за ускоряване на промяната. С помощта на финансирането от „Хоризонт Европа“ мисиите на ЕС свързаха и подкрепиха политики и програми в целия ЕС с местната обществена ангажираност и изпълнение. Оценката потвърждава, че мисиите са навременни и вдъхновяващи инициативи, които дават нов тласък на важни приоритети на политиката на ЕС и спомагат усилията в областта на политиките на равнището на ЕС, на национално, регионално и местно равнище да се приведат в съответствие със споделените цели.

Процес на подбор: В оценката се констатира, че целогодишният процес на разработване на мисията е предоставил ценни възможности на водещи експерти и на широк кръг заинтересовани страни да участват в съвместното създаване на мисии, например чрез включването им в комитетите на мисиите и в гражданските панели. Потвърди се също, че областите за мисиите и самите мисии на ЕС продължават да бъдат целесъобразни.

Управление: Всяка мисия включва механизми за управление на равнището на ЕС. Управлението е особено важно по отношение на всеки нов инструмент, още повече на един толкова сложен инструмент, който е предназначен да обедини различни участници, равнища на управление, научни дисциплини и източници на финансиране. Тези механизми включват специални междусекторни ръководни и координационни органи, които дават възможност за нови форми на сътрудничество между службите на Комисията и между различните равнища на управление. Ръководители и заместник-ръководители на мисии бяха назначени да управляват всяка мисия с подкрепата на секретариатите на мисията. На два етапа бяха избрани комитети на мисиите, които да предоставят стратегически съвети и експертни знания (един при проектирането и един при изпълнението). Отбелязан е и съществен напредък в управлението на национално равнище: няколко държави членки създадоха междуведомствени целеви групи и национални огледални групи, за да поддържат по-добра връзка с Комисията по националното изпълнение. Държавите членки също така мобилизираха програми на ЕС в рамките на споделено управление в подкрепа на мисиите. В оценката се установи също така, че управлението на мисиите разчупва организационната изолация и

---

26 <https://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>

27 <https://www.aimforclimate.org/>

сближава различните организации в преследването на споделени и обвързани с крайни срокове цели.

Бюджет: В рамките на програмата „Хоризонт Европа“ са направени съществени инвестиции, даващи възможност за разработване на знания и иновативни решения, които да спомогнат за постигане на целите, определени от мисиите на ЕС. До момента Европейската комисия предостави общо 1,8 милиарда евро в две последващи работни програми (РП 2021—2022 г. и РП 2023—2024 г.), което съответства на 10 % от бюджета на „Хоризонт Европа“ за стълб 2 за периода 2021—2023 г. Всички мисии успяха да предизвикат известен интерес и ангажименти от източници на финансиране извън „Хоризонт Европа“, включително частния сектор (най-вече чрез ЕИБ).

Акцент и напредък до момента: Големият брой инициативи за гражданска ангажираност, организирани по време на подготвителната фаза на проектирането на мисиите, спомогнаха за изграждането на обществена ангажираност и насърчиха широкото участие на съответните общности на заинтересованите страни. Оценката показва, че чрез стриктно придържане и тясно съобразяване с политиките и стратегиите на ЕС мисиите допринасят за тях по подобаващ начин. Освен на равнището на ЕС мисиите на ЕС успяха да обединят големи общности от заинтересовани страни, включително чрез изграждане и ангажиране на общности на регионално и местно равнище. В допълнение оценката показва, че мисиите като цяло напредват в съответствие с плановете си за изпълнение и изглежда са на път да постигнат целите си за 2030 г.

3. ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПОДОБРЕНИЯ

Като нов инструмент мисиите се нуждаят от политическа подкрепа, както и от приемственост и предвидимост, но също така и от истинска оценка и подобряване. В оценката се признава за тези ограничения и Комисията пое ангажимент да се справи с тях, като се има предвид, че първоначалният замисъл на инструмента за мисиите запази значението си, а петте мисии показват признаци на добро функциониране. Препоръките в този раздел са резултат от обсъждане между службите на Комисията, председателите на комитетите на мисиите и ръководителите на мисиите.

Освен обнадеждаващите първоначални постижения, изложени по-горе, мисиите на ЕС са изправени пред редица значими предизвикателства. Има няколко области, в които могат да бъдат направени подобрения, включително в понякога обременяващата система на управление, доста ограничения досега ефект на финансиране извън „Хоризонт Европа“, неоптималните полезни взаимодействия с други инструменти на ЕС, недостатъчното участие на частния сектор и усилията за комуникация и общуване със заинтересованите страни и гражданите. Всички мисии са предприели стъпки за справяне с тези проблеми, но са необходими допълнителни усилия и на хоризонтално ниво. Справянето с тези предизвикателства ще става все по-важно с напредването на изпълнението на мисиите и с постепенното изместване на вниманието към внедряването и въздействието.

3.1. Подобряване на управлението и политическо насочване

Мисиите на ЕС се нуждаят от добро насочване и силна система за управление, за да бъдат ефективни. Макар оценката да показва, че създадената система за мисиите на ЕС насърчава връзките между областите на политиката и между организациите, редица други функции на управление могат да бъдат подобри. Системата на управление се възприема от много заинтересовани страни като тромава, сложна и лишена от прозрачност. Освен това системата за управление все още не е постигнала съгласувана, последователна система за наблюдение на мисиите, както поотделно, така и като инструмент. Системата за управление е силно насочена към изпълнението и понастоящем няма място за анализ и размисъл относно (липсата на) напредък и по-нататъшното разработване на инструментите и политиките. Системата за управление също така не разполага с достатъчно възможности за политически дискусии на високо равнище относно напредъка и за преориентиране, когато е необходимо.

Необходимо е засилено и по-добре координирано административно управление, за да могат мисиите да бъдат ефективни. Този тип амбициозни общоуправленски инициативи, като мисиите на ЕС, изискват разработване на широкомащабни и полезни взаимодействия между политиките за дълги периоди и на равнището на ЕС, на национално, регионално и местно равнище, за да успеят. Например следва да се засилят механизмите за координация между представителите на мисиите на равнището на ЕС и органите на национално, регионално и местно равнище, за да се гарантира, че усилията на мисиите се прилагат възможно най-близо до гражданите на ЕС. Също така е ясно, че укрепването на политическото ръководство следва да послужи като ясен сигнал за улесняване на достъпа до ресурси (включително финансиране) и действия за постигане на напредък по отношение на целите на мисията. Следователно ръководството на мисиите на ЕС следва да бъде допълнително засилено на административно равнище.

Комисията ще:

- *прикани всички ангажирани политически участници, включително държавите членки, да номинират представители на високо равнище, които да се присъединят към комисарите, отговарящи за съответните мисии на ЕС, за насърчаване на мисиите сред гражданите, мобилизиране на национални средства и др.;*
- *засили дискусиите, по-специално с държавите членки, относно начините за рационализиране на управлението на мисиите на ЕС, за да стане то по-ефикасно, приобщаващо и ефективно;*
- *инвестира значително в укрепване на съвместните функции за подкрепа („бекофис“) за всички настоящи и бъдещи мисии на ЕС и за преодоляване на ограниченията, посочени в настоящото съобщение;*
- *иницира ежегодни дебати относно изпълнението на мисиите на ЕС в тематичните състави на Съвета и в комисииите на Европейския парламент, които са свързани с всяка мисия на ЕС.*

3.2. Осигуряване на повече и по-добри съвместни инвестиции, включително от частния сектор

Необходимо е да се мобилизира по-широк портфейл от инструменти, като поканите за участие в „Хоризонт Европа“ служат само като начално финансиране и инструменти за организиране, а не като основни инструменти за внедряване. Интегрираният подход към мисиите изисква силна съпричастност в рамките на Комисията и Съюза, като се ангажират всички съответни участници и заинтересовани страни, включително при използване на инструментите им за финансиране, тъй като мисиите трябва да обхващат цялата верига на иновациите — от лабораторията до мащабното внедряване. Интердисциплинарният характер на механизмите за управление предлага широки възможности за изграждане на полезни взаимодействия между мисиите на ЕС и други части на „Хоризонт Европа“, мисиите на ЕС и други инструменти на ЕС и мисиите на ЕС и националните, регионалните и местните политики и програми за финансиране. Доказателствата, събрани в рамките на тази оценка, показват, че тези възможности все още не са напълно използвани.

Програмирането на финансирането от ЕС от държавите членки трябва да бъде по-тясно съобразено с мисиите на ЕС. Това е неразделен елемент от изграждането на полезни взаимодействия, например чрез по-систематично използване на политиката на сближаване за мисиите на ЕС. Следователно диверсифицирането на финансирането и източниците на финансиране за подкрепа на дейностите от научните изследвания до внедряването е друго ключово предизвикателство. За тази цел следва да се установят много тесни контакти между службите на Комисията и управляващите и изпълнителните органи на държавите членки.

Изпълнението на мисиите на ЕС досега се финансира предимно от „Хоризонт Европа“ и други източници на публично финансиране. За да се постигне пълен ефект до 2030 г., тези средства обаче трябва да бъдат допълнени от значителни инвестиции от частния сектор и благотворителните организации, така че да се гарантират мащабно внедряване и възпроизвеждане на решенията. Въпреки че се полагат усилия в тази насока, нивото на инвестициите и участието на тези участници следва да се повиши.

Засиленото сътрудничество с ЕИБ е от решаващо значение за постигане на целите на мисиите на ЕС. По време на етапите на подготовка и изпълнение мисиите на ЕС работят в тясно сътрудничество с ЕИБ, която предоставя консултантски услуги в подкрепа на разработването на инвестиционните програми на плановете за изпълнение на мисиите. Това сътрудничество следва да се разшири, особено като се има предвид силното съответствие между целите на няколко мисии и целите на ЕИБ.

Необходими са повече усилия, за да се повиши интересът на частния сектор към дейностите на мисиите на ЕС. Използването на иновативни инструменти, предназначени за частния сектор, като например обществени поръчки за иновации, не е напълно проучено. Освен това опитът показва, че ангажирането с европейските партньорства, и по-специално тези със силно участие на промишлеността, са

ефективни начини да се повиши интересът на промишлеността към приоритетите на политиките на ЕС и как те могат да допринесат за тях. Вече са обявени съвместни покани за представяне на предложения между мисиите на ЕС и някои от съвместно програмираните европейски партньорства. Обявяването на покани за представяне на предложения, ориентирани към мисии и свързани с мисии, в рамките на съществуващите и бъдещите европейски партньорства, би отворило повече възможности за ангажираност с промишлеността. Това ще бъде допълнено от структуриран диалог с основните заинтересовани групи както от промишлеността, така и от благотворителните организации.

Комисията ще:

- *засили работата по изграждането и управлението на портфейла на мисиите на ЕС, за да се предоставят на ръководителите на мисиите интелигентни инструменти за наблюдение и намеса;*
- *мобилизира по-широк портфейл от инструменти, включително публично-частни партньорства и обществени поръчки за иновации;*
- *засили дискусиите относно съгласуването на програмите на държавите членки за финансиране от ЕС с мисиите на ЕС;*
- *прикани към представяне на препоръки и съвети за това как да се увеличи участието на частния сектор в мисиите на ЕС, както и приносът му към тях.*

3.3. Повишаване на ангажираността на гражданите и заинтересованите страни

Постигането на целите на отделните мисии на ЕС (и като цяло на амбициите на ЕС) в крайна сметка ще зависи от широката обществена подкрепа и приемането на необходимия екологичен и цифров преход. Въпреки че участието на заинтересованите страни, които са пряко ангажирани с мисиите, е доста ефективно, все още има възможност за допълнително стимулиране на по-широка осведоменост сред широката общественост и пряко участие на организациите на гражданското общество и социалните партньори, като по този начин се реализират обещанието и потенциалът на мисиите. Необходими са допълнителни усилия за повишаване на осведомеността относно целите и въздействието на мисиите, за укрепване на механизмите за обратна връзка със заинтересованите страни и за повишаване на видимостта на мисиите и техните конкретни действия на място. За тази цел усилията за комуникация трябва да бъдат все по-силно насочени към съответните групи заинтересовани страни и отделни граждани.

Все още липсва осведоменост сред обществото за ползите и потенциала на мисиите на ЕС като инструмент. Това е така въпреки относителния успех на отделните мисии на ЕС, които са били активни в комуникацията и повишаването на осведомеността и в ангажирането на засегнатите общности от заинтересовани страни. Видимостта на марката на мисиите като инструмент улеснява ангажирането на отделните граждани. Активното и непрекъснато участие на Европейския парламент, на

Европейския икономически и социален комитет и на Комитета на регионите също е от решаващо значение за повишаване на обществената осведоменост и за мобилизиране на гражданите.

Комисията ще засили използването на целенасочени действия за съвместна подкрепа на мисиите, включително за повишаване на осведомеността и комуникациите. Тя също така ще укрепи системата за мониторинг за оценка на напредъка в изпълнението на мисиите на ЕС в по-силно изразен количествен и по-лесен за разбиране начин. Освен това тя ще даде насоки за политиките относно бъдещето на мисиите на ЕС, включително относно стратегиите за преход към следващия дългосрочен бюджет на ЕС. Опитът от настоящата оценка, фактически много ранен етап в периода на съществуване на мисиите, показва значението на непрекъснатия преглед на параметрите за изпълнение. Комисията се ангажира да изготви допълнителен доклад за оценка на изпълнението на мисиите на ЕС през 2025 г. с цел да направи преглед на напредъка, да оцени адекватността на финансирането, да определи постиженията за бъдещо разпространение и да възпроизведе иновативните решения от мисиите.

Комисията ще:

- *продължи да се ангажира с професионалистите по комуникация относно стратегия за по-ориентиран към гражданите подход на мисиите на ЕС;*
- *предприеме целенасочени действия в подкрепа на усилията за комуникация на местно и национално равнище за повишаване на ангажираността на гражданското общество и повишаване на обществената осведоменост относно мисиите на ЕС;*
- *публикува нов доклад за изпълнението на мисиите на ЕС през 2025 г.;*
- *организира обществен дебат по докладите за изпълнението, за да се извлекат поуки, да се обсъди напредъкът и да се съобщят постиженията на мисиите на ЕС.*

4. НОВ ТЛАСЪК

Настоящите пет мисии на ЕС постигнаха значителен обхват на място и ще работят допълнително за консолидиране и справяне с оставащите предизвикателства. Оценката обаче очерта и възможността да се разшири портфейлът на мисиите, както и необходимостта да се потвърди политическата и финансовата подкрепа за инструмента.

4.1. Стартиране на нова мисия на ЕС относно „Нов европейски Баухаус“

Повече от две години след стартирането си инициативата „Нов европейски Баухаус“ (НЕБ)²⁸ постигна значителен напредък в изпълнението на целта си да

---

²⁸ https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_bg

свърже европейския Зелен пакт с нашите жизнени пространства и преживявания.

Тя има своя собствена общност от над 1000 членове, активни в цяла Европа и извън нея, консултативна група, съставена от уважавани фигури от света на архитектурата, културата, дизайна и устойчивостта. И вдъхновява проекти и инициативи „от долу нагоре“, които изпитват и демонстрират идеите и действията на НЕБ.

Новият европейски Баухаус вече споделя няколко характеристики с мисиите на ЕС. Настоящата оценка и установените в нея предизвикателства, както и размишленията в общността на НЕБ и призивите на Европейския парламент²⁹ показват, че сега е подходящият момент да се консолидира напредъкът по инициативата НЕБ, да се консолидира нейната насоченост и ориентацията ѝ към НИИ и тя да получи внимание под формата на нова специална мисия на ЕС.

Започването на специална мисия за НЕБ ще следва същия процес като първите пет. Това включва назначаването на комитет на мисията и изготвянето на план за изпълнение на мисията, като и двете ще помогнат да се определят точните цели и основните етапи на мисията, какъвто беше случаят с първите пет. Ще бъдат взети предвид постиженията и потенциалът на инициативата „Нов европейски Баухаус“ до настоящия момент, както и оценката на мисиите на ЕС.

Новата мисия ще допълни и ще придвижи напред работата на съществуващите мисии. Например в мисиите за адаптиране към изменението на климата и за неутрални по отношение на климата и интелигентни градове ще се създаде възможност за нови полезни взаимодействия между различните инструменти за финансиране и инвестициите от частния сектор. Тя би могла също така да допълни тези две мисии чрез цялостен и по-задълбочен подход към изградената среда. Например чрез проучване въз основа на НИИ за начина, по който кварталите биха могли да се превърнат в поглътители на въглерод, за интегрирането им в кръгова екосистема, за повишаване на тяхната устойчивост на изменението на климата и за създаването на възможности за обратно връщане на ресурси в природата чрез регенеративен дизайн. НЕБ има също така силно измерение на социалните иновации, тъй като насърчава развитието на иновативно управление и подходи за създаване на политики за увеличаване на гъвкавостта, скоростта и кръговостта на потоците за вземане на решения в сравнение с класическите процеси. В своя обхват мисията на новия европейски Баухаус ще осигури взаимно допълващи се полезни взаимодействия със съответните инициативи като партньорството Built4People. Мисията на НЕБ ще се ангажира с хората, за да изгради по-голямо социално приемане на политиките на Зеления пакт, насърчавайки социалната обвързаност с екологични решения и стимулирайки промени в поведението, необходими за постигане на целите на Зеления пакт. Това ще бъде постигнато чрез концентриране върху устойчивостта, заедно с други критерии, включително достъпност, финансова приемливост и качество на предоставения опит.

---

29 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0213_EN.html

Новият европейски Баухаус вече е разработил полезни взаимодействия между инвестиции в НИИ, други инструменти за финансиране³⁰ и инвестиции от частния сектор. Всичките 27 държави членки са се ангажирали с новия европейски Баухаус в над 220 програми на политиката на сближаване. Сега тя има значителен потенциал за по-нататъшно разширяване и внедряване на иновативни решения на местно и регионално равнище. Европейската инвестиционна банка също е ангажирана с целта да се разработят инвестиционни насоки за новия европейски Баухаус в помощ на стартиращи фирми и организатори на проекти. През 2023 г. две предизвикателства на Европейския съвет за иновации допринасят за изпълнението на НЕБ. От 2021 г. насам Европейският институт за иновации и технологии мобилизира пет общности на знанието и иновациите и съответните им мрежи в сферата на бизнеса, образованието и научните изследвания чрез инициативата на Европейската общност за иновации и технологии „Нов европейски Баухаус“ (EIT Community New European Bauhaus). Мисията на ЕС е подходящ инструмент за укрепване на такива полезни взаимодействия, за изграждане на мащаб и осигуряване на максимално въздействие.

Комисията ще:

- *предложи нова мисия на ЕС, посветена на новия европейски Баухаус;*
- *започне подготовката за нейното разширяване, включително създаването на комитет на мисията и изготвянето на план за изпълнение на мисията.*

4.2. Потвърждаване на политическата и финансовата подкрепа

С оглед на тяхната амбиция мисиите на ЕС изискват продължителни и непрекъснато координирани усилия за период, по-дълъг от десетилетие. Въпреки че все още са на ранен етап на изпълнение, мисиите на ЕС получиха значително внимание и подкрепа от институциите на ЕС, от държавите членки, от регионалните и местните органи и от широк кръг заинтересовани страни. Този импулс трябва да бъде допълнително подкрепен, за да се гарантира, че мисиите на ЕС ще постигнат целите си в дългосрочен план.

За да могат мисиите на ЕС да изпълнят напълно обещанието си, те се нуждаят от ясен ангажимент по отношение на продължаващата финансова подкрепа от „Хоризонт Европа“ по време на настоящия дългосрочен бюджет на ЕС. Съответно Комисията счита, че подкрепата по „Хоризонт Европа“ за мисиите на ЕС след 2023 г. следва да бъде определена на ниво от 11 % от стълб 2³¹. Това финансиране ще гарантира приемственост и ще спомогне за поддържане на темпото на изпълнение на

---

30 „Хоризонт Европа“, Европейски фонд за регионално развитие, Фонд за справедлив преход, LIFE, „Цифрова Европа“, Програма за единен пазар, COSME, „Еразъм+“, „Творческа Европа“, Европейски корпус за солидарност.

31 Разпределението на приноса между различните клъстери на стълб 2 ще бъде диференцирано между клъстерите, отразявайки целите на мисиите и тяхната връзка с дадения клъстер. Това няма да подкопае подкрепата за възприемането и увеличаването на разработването и производството на стратегически технологии в Съюза, както е посочено в индустриалната политика на ЕС и предложението на Комисията за преглед на многогодишната финансова рамка.

съществуващите мисии. В същото време то ще ги стимулира да използват източници на финансиране извън „Хоризонт Европа“, като същевременно е подходящо за стартирането на нова мисия.

Комисията ще:

- *потвърди отново политическата си ангажираност и подкрепа за мисиите на ЕС;*
- *поддържа мисиите на ЕС като водещи инициативи при изпълнението на „Хоризонт Европа“ и други инструменти на Съюза;*
- *предложи бюджет за „Хоризонт Европа“ за мисии на ЕС от 11 % от стълб 2 до 2027 г.*

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От двугодишния опит в изпълнението на пет мисии на ЕС се потвърди, че основаният на мисии подход като инструмент на „Хоризонт Европа“ стимулира ангажирането на широки и ентузиазирани общности от заинтересовани страни. Чрез способността си да насърчава експериментирането, координацията и увеличаване на мащаба на внедряването инструментът на мисиите на ЕС може да играе ключова роля за необходимия обществен преход в множество области.

Въз основа на оценката и анализа на мисиите на ЕС, описани подробно в работния документ на службите на Комисията, в настоящото съобщение се прави заключението, че изпълнението на настоящите пет мисии следва да продължи и подкрепата следва да бъде увеличена — както политическата, така и финансовата. Нова мисия за НЕБ ще допълни и подсили настоящите мисии, като разкрие нови възможности за получаване на осезаеми ползи от НИИ за Европа.

Независимо от това опитът също така показва, че за да реализира напълно потенциала си, инструментът на мисиите трябва да се справи с няколко оставащи предизвикателства, по-специално по отношение на обществената осведоменост, управлението и способността му да привлича други източници на финансиране, включително частно финансиране. Действията, формулирани в настоящото съобщение, са предназначени за справяне с предизвикателствата, пред които все още са изправени мисиите на ЕС, съвместно с всички институции на ЕС, държавите членки и заинтересованите страни от целия ЕС, за да направят този трансформиращ инструмент истински успешен.